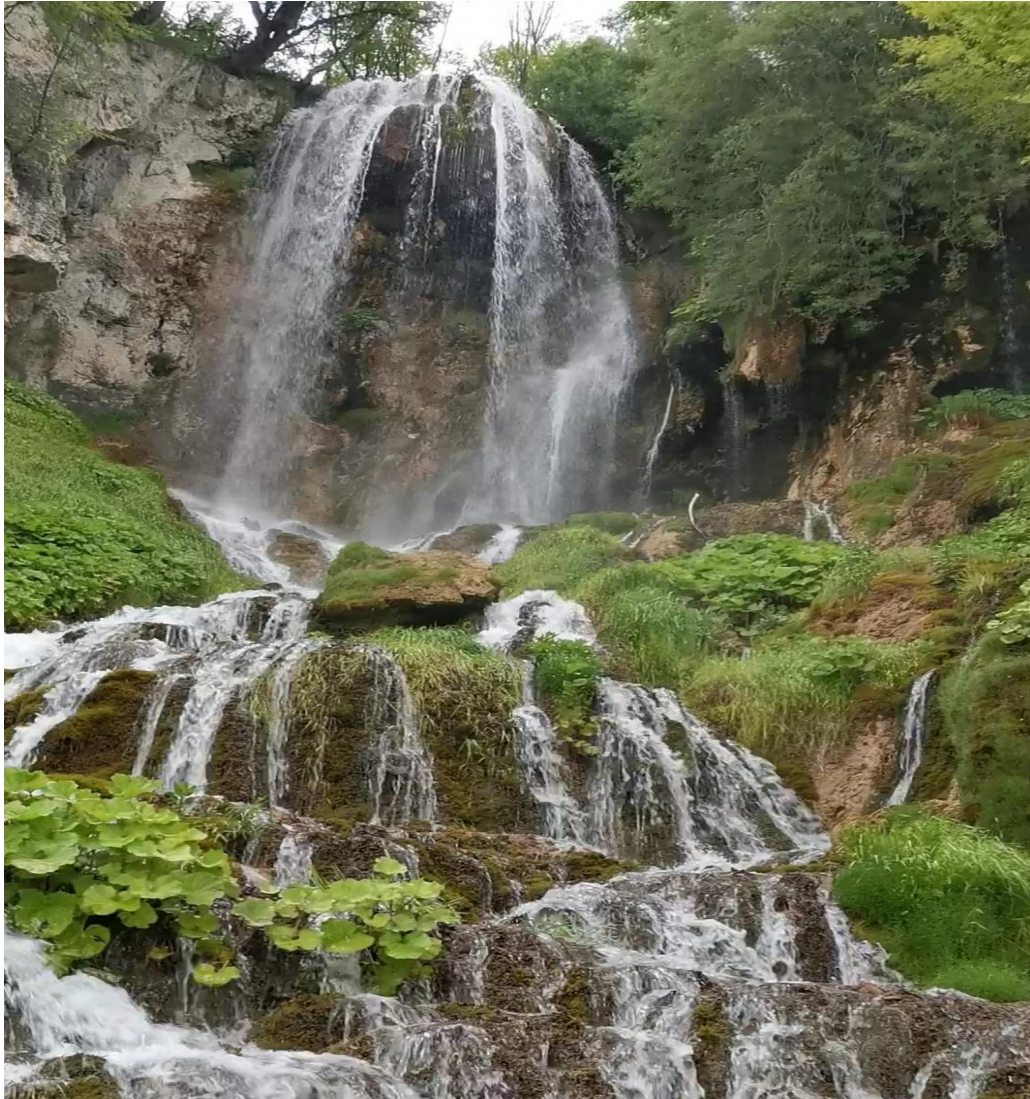

**Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

**План инспекцијског надзора
инспекције за заштиту животне средине
за 2024. годину**

Новембар 2023

1 Правни основ

Доношење Плана инспекцијског надзора прописано је чланом 10. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18-др.закон и 95/18).

План инспекцијског надзора заснива се на утврђеном стању у области инспекцијског надзора и процени ризика. Инспекција је дужна да спроводи план инспекцијског надзора, осим када постоје нарочито оправдане изузетне околности које је у томе спречавају. Поред Годишњег плана, инспекција је дужна да сачини и стратешки (вишегодишњи) план инспекцијског надзора. Годишњи план инспекцијског надзора спроводи се кроз оперативне (полугодишње, тромесечне и месечне) планове инспекцијског надзора.

Инспекција доставља Координационој комисији предлог годишњег плана инспекцијског надзора за наредну годину, најкасније до 1. децембра текуће године.

По прибављеном мишљењу, односно смерницама и упутствима Координационе комисије, годишњи план инспекцијског надзора се усваја до 31. децембра текуће године.

Инспекција објављује план инспекцијског надзора на интернет страници Министарства.

Инспекција за заштиту животне средине поступајући по одредбама члана 10. Закона о инспекцијском надзору сачинила је План инспекцијског надзора за 2024. годину.

2 Надлежност поступања Инспекције за заштиту животне средине

Основни извор националног права у области заштите животне средине у Републици Србији по којима поступа инспекција за заштиту животне средине представља 16 закона и преко 250 подзаконских аката донетих на основу истих и то:

1. Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 - др. закон).
2. Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09).
3. Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21 – др.закон).
4. Закон о климатским променама („Службени гласник РС”, бр. 26/21)
5. Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21).
6. Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 96/21).
7. Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 - др. закон).
8. Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 - др. закон и 35/23).
9. Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 95/18 - др. закон).
10. Закон о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15).
11. Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС”, бр. 109/21).
12. Закон о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о његовом уништавању („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 104/13).
13. Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС”, бр. 36/09).
14. Закон о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21).
15. Закон о националним парковима („Службени гласник РС”, 84/15 и 95/18 - др. закон).
16. Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС”, бр. 112/15).

Као и на основу следећих закона:

1. Закон о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 - др.закон и 95/18).

2. Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16, 95/2018 - аутентично тумачење и 2/23 - одлука УС).
3. Закон о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14 30/18 - др. закон и 47/18).
4. Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16 и 98/16, 91/19 - др. закон, 91/19 и 112/22 – одлука УС).
5. Закон о привредним преступима („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/77, 36/77 - испр., 14/85, 10/86 - пречишћен текст, 74/87, 57/89 и 3/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и „Службени гласник РС“, број 101/05 - др. закон).
6. Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19).
7. Закон о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС”, бр. 95/18, 49/19 и 92/23).

Инспекција за заштиту животне средине врши инспекцијске надзоре у следећим областима:

- 1) Управљање отпадом
- 2) Амбалажа и амбалажни отпади
- 3) Процена утицаја на животну средину
- 4) Интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине
- 5) Заштита ваздуха
- 6) Заштита од буке
- 7) Заштита вода
- 8) Заштита земљишта
- 9) Заштита од нејонизујућих зрачења
- 10) Хемикалије
- 11) Биоцидни производи
- 12) Хемијски удес
- 13) Заштита природе

Чланом 54. Закона о државној управи утврђено је да послови инспекцијског надзора могу бити поверени органима аутономне покрајине, општине, града и града Београда.

Послови инспекцијског надзора у области заштите од великих хемијских удеса, контроле хемикалија и биоцидних производа, прекограничног кретања отпада и рад мобилним постројењем за третман отпада, нису поверени органима аутономне покрајине и локалне самоуправе, док је вршење инспекцијског надзора у области заштите земљишта и у области контроле управљања отпадом код оператера који поседују дозволе за обављање делатности управљања опасним отпадом на територији АПВ, поверено само аутономној покрајини. Послови инспекцијског надзора у области контроле квалитета отпадних вода поверени су аутономној покрајини и Граду Београду, док су послови инспекцијског надзора у области управљања неопасним отпадом, заштите ваздуха, заштите природе, заштите од нејонизујућих зрачења, заштите од буке у животној средини поверени органима аутономне покрајине и локалне самоуправе. Такође, аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе поверени су послови инспекцијског надзора над применом одредаба Закона о процени утицаја на животну средину и Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, за она постројења и активности за које дозволу, или одобрење за изградњу и почетак рада, односно дозволу за извођење или обављање активности, издаје надлежни орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

Сагласно одредби члана 12. став 12. Закона о инспекцијском надзору, републичка инспекција за заштиту животне средине врши координацију послова инспекцијског надзора, из делокруга републичке инспекције, поверених аутономној покрајини, Граду Београду и јединицама локалне самоуправе, применом овлашћења у вршењу надзора над радом, прописаних законом којим се уређује државна управа.

Сагласно овлашћењима из посебних закона у области заштите животне средине и Закона о инспекцијском надзору, а на основу утврђеног чињеничног стања у поступцима инспекцијских надзора, Инспекција за заштиту животне средине предузимаће управне и друге мере на које је овлашћена, у циљу спровођења прописа из области заштите животне средине и спровођења мера заштите животне средине прописаних надзираним субјектима, ради обезбеђивања њиховог законитог и безбедног пословања и поступања и ради спречавања настанка штетних последица по закон и јавни интерес. Такође, у случајевима када се утврди да је услед незаконитог поступања надзираних субјеката дошло до штетних последица по закон и јавни интерес, против одговорних правних лица, одговорних лица у правним лицима, предузетника и физичких лица подносиће се захтеви за покретање прекршајних поступака, пријаве за привредни преступ и кривичне пријаве пред надлежним правосудним органима, ради спречавања настанка будућих незаконитости и штетних последица.

3 Циљеви које инспекција тежи да оствари у планираном периоду

Циљ инспекције за заштиту животне средине је обезбеђивање непосредне и ефикасније примене закона и других прописа у области заштите животне средине, кроз планирање мера и активности превентивног деловања инспекције за заштиту животне средине, вршењем редовних инспекцијских надзора у складу са процењеним ризицима превентивних инспекцијских надзора и службених саветодавних посета у циљу спречавања настанка могућих штетних последица, затим кроз планирање мера и активности за спречавање обављања делатности и вршења активности нерегистрованих субјеката и планирање очекиваног обима ванредних инспекцијских надзора у односу на планиране редовне инспекцијски надзоре, као и ради свеобухватног сагледавања других елемента од значаја за планирање и вршење инспекцијских надзора, како би се постојећи ограничени људски и материјални ресурси инспекције фокусирали на оне делатности, активности и надзиране субјекте, који представљају највећи ризик по угрожавање животне средине.

Инспекција за заштиту животне средине има дефинисане циљеве са прецизно утврђеним индикаторима њихове мерљивости и утврђеном циљним вредностима за 2024. годину.

Циљеви инспекције за заштиту животне средине су:

1. Ефикаснија примена прописа из области заштите животне средине.
 - Индикатор 1: Процент извршених инспекцијских надзора предвиђених годишњим плановима рада инспекција и оперативним плановима рада.
Циљна вредност у 2024. години је 90%.
 - Индикатор 2: Процент надзора без утврђених незаконитости.
Циљна вредност у 2024. години је 80%.
2. Повећан ниво организације и уједначености рада Сектора за надзор и превентивно деловање у животној средини и координације у делу поверених послова
Индикатор циља је: Број одржаних обука
Циљна вредност у 2024. години је 1.

Постављене циљне вредности у 2024. години биће остварене спровођењем Годишњег плана рада инспекције за заштиту животне средине кроз оперативне планове инспекцијског надзора у 2024. години.

Циљеви инспекције за заштиту животне средине се постижу: унапређењем мера ради уједначавања праксе инспекцијског надзора; преиспитивањем контролних листи, ажурирањем постојећих и израдом нових; унапређењем сарадње са правосудним органима, МУП-ом, Заштитником грађана, Повереником за информације од јавног значаја и другим органима; унапређењем компетенције кроз специјализоване обуке инспектора; превентивним деловањем инспекције и јавношћу њеног рада.

4 Учесталост и обухват вршења инспекцијског надзора по областима и сваком од степена ризика

Годишњи план инспекцијског надзора Инспекције за заштиту животне средине спровешће се кроз Оперативне планове инспекцијског надзора, урађене за сваку област животне средине одвојено (спречавање и контрола загађивања животне средине и процена утицаја на животну средину за пројекте за које се не издаје интегрисана дозвола, контрола ИРПС постројења, контрола управљања отпадом; контрола заштите од хемијског удеса код севесо постројења, контрола хемикалија и биоцидних производа, заштита и коришћење природних добара; заштита земљишта од загађивања; заштита од нејонизујућих зрачења; заштита од буке у животној средини; контрола и координација поверених послова инспекцијског надзора). Оперативни планови инспекцијског надзора израђени су на основу процењеног ризика, уз коришћење алата за процену ризика и одређивање приоритета контроле и садрже динамику и учесталост вршења редовног инспекцијског надзора у одређеним областима животне средине, а у складу са Правилником о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области заштите животне средине („Службени гласник РС”, бр. 45/18 и 59/19):

- Спречавање и контрола загађивања животне средине: У области спречавања и контроле загађивања животне средине, процене утицаја на животну средину за пројекте за које се не издаје интегрисана дозвола и контроле ИРПС постројења, динамика и учесталост редовног (планираног) инспекцијског надзора утврђена је у зависности од процењеног степена ризика, применом два алата: Алат за процену ризика постројења и активности за које се издаје интегрисана дозвола (ИРПС постројења и активности) и Алат за процену ризика постројења и активности које не подлежу издавању интегрисане дозволе. Учесталост инспекцијских надзора код постројења и активности за које се издаје интегрисана дозвола, ИРПС постројења, према степену ризика „Критичан“, износи 4 инспекцијска надзора годишње; према степену ризика „Висок“, износи 3 инспекцијска надзора годишње; према степену ризика „Средњи“, износи 2 инспекцијска надзора годишње; према степену ризика „Низак“, износи 1 инспекцијски надзор годишње и према степену ризика „Незнатан“, износи 1 инспекцијски надзор у две године. Учесталост инспекцијских надзора постројења и активности које не подлежу издавању интегрисане дозволе према степену ризика „Висок“, износи 3 инспекцијска надзора годишње; према степену ризика „Средњи“, износи 2 инспекцијска надзора годишње; према степену ризика „Низак“, износи 1 инспекцијски надзор годишње и према степену ризика „Незнатан“, износи 1 инспекцијски надзор у две године.

- Заштита од хемијског удеса: У складу са захтевом ЕУ директиве која се бави заштитом од великих удеса-Севесо директиве, контрола севесо постројења вишег реда вршиће се једном годишње без обзира да ли је истим издата сагласност на Извештај о безбедности и План заштите од удеса. За севесо постројења нижег реда, користећи Алат за процену ризика и одређивање приоритета, извршена је процена ризика и утврђивање нивоа ризика севесо оператера, чиме је извршено и њихово прелиминарно рангирање. С тим у вези за процењен критичан ризик инспектори ће вршити контроле минимум 2 пута годишње, за процењен висок ризик минимум 1 пут годишње, за процењен средњи ризик контрола ће се вршити 1 пут у току године, а за процењен низак ризик контрола севесо постројења нижег реда вршиће се 1 пут у току 2 године.

- Хемикалије и биоцидни производи: Према плану, инспекцијски надзор ће се вршити код произвођача, односно увозника хемикалија и/или биоцидних производа који су предмет надзора а сама учесталост инспекцијских контрола зависиће од процењеног ризика и то: за процењен ризик критичан инспектори ће вршити контроле минимум 2 пута годишње, за процењен висок ризик најмање 1 пут годишње, за процењен средњи ризик вршиће се један пут годишње, а за процењен низак ризик контрола код привредних субјеката вршиће се један пут у току 2 године. Међутим, код привредних субјеката који се контролишу први пут надзори ће се обављати 2 пута годишње, или више, у зависности од наложених мера.

Такође, сви привредни субјекти, који нису уопште били предмет инспекцијског надзора током протеклих 5 година, у зависности од расположивих капацитета, планирано је да буду предмет инспекцијских надзора минимум 1 пут годишње.

- Управљање отпадом: У области управљања отпадом, динамика и учесталост редовног (планираног) инспекцијског надзора утврђена је у зависности од процењеног степена ризика, применом Алата за процену ризика оператера постројења за управљање отпадом. Учесталост инспекцијских надзора оператера постројења за управљање отпадом, према степену ризика „Критичан“, износи најмање 2 инспекцијска надзора годишње; према степену ризика „Висок“, износи најмање 2 инспекцијска надзора у току 18 месеци; према степену ризика „Средњи“, износи најмање 1 инспекцијски надзор у току 15 месеци; према степену ризика „Низак“, износи најмање 1 инспекцијски надзор у току 18 месеци.

- Заштита природе: У области заштите природе, учесталост инспекцијског надзора вршиће се у складу са процењеним ризиком и то за: ризик „Критичан“ контрола ће се вршити два пута у току године, за „Средњи“ једном у току године, а за „Незнатан“ ризик контрола ће се вршити једном у току две године.

- Заштита од нејонизујућих зрачења: учесталост вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика у области заштите од нејонизујућих зрачења је:

- високофреквентно зрачење - један инспекцијски надзор у току две године.
- нискофреквентно зрачење - један инспекцијски надзор у току четири године.

5 Преглед надзираних субјеката код којих ће се вршити инспекцијски надзор, односно делатности или активности које ће се надзирати

За редовне инспекцијске надзоре у свакој области животне средине израђени су Оперативни планови који, између осталог, дефинишу списак надзираних субјеката, односно делатности које ће бити предмет контроле. У прилогу, у Табели 1. дат је табеларни приказ Плана инспекцијског надзора и активности инспекције за заштиту животне средине у 2024. години.

Према потреби и по захтеву странака, инспектори за заштиту животне средине ће давати стручну и саветодавну подршку привредним субјектима у складу са Законом о инспекцијском надзору.

Ванредни инспекцијски надзори вршиће се по захтевима других надлежних органа, по захтевима надзираних субјеката за вршење утврђујућих или потврђујућих инспекцијских надзора, у удесима у Севесо постројењима, као и по представкама грађана, удружења грађана, невладиних и других организација.

6 Територијално подручје на коме ће се вршити инспекцијски надзор

Инспекција за заштиту животне средине надлежна је за вршење инспекцијског надзора над спровођењем закона, подзаконских прописа и мера у области заштите животне средине на целој територији Републике Србије, изузев у деловима и областима у којима су послови инспекцијског надзора поверени Аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе.

У складу са чланом 12. став 12. Закона о инспекцијском надзору, републичка инспекција за заштиту животне средине врши координацију послова инспекцијског надзора, из делокруга републичке инспекције, поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, а у вези са чланом 47. Закона о државној управи.

7 Процењени ризик за надзиране субјекте, односно делатности или активности које ће се надзирати или територијално подручје и другу територијалну и сличну целину, објекат и групе објеката

За сваку од области заштите животне средине развијен је алат за одређивање процене ризика, који се користи приликом израде плана инспекцијских надзора и одређивања

приоритета контроле. Процена ризика је базирана на одговарајућим критеријимима, чијом применом се врши процена вероватноће настанка штетних последица при раду надзираног субјекта и вероватне тежине тих последица и добијања одређеног степена ризика.

За одређивање процене ризика за постројења за које се издаје Интегрисана дозвола (ИРПС постројења), за постројења за чију делатност није потребно прибављање Интегрисане дозволе, Севесо постројења и постројења за управљање отпадом, коришћена је методологија интегрисане процене ризика (ИРАМ). Методологија се састоји од процене утицаја наведених постројења и активности на животну средину и квантификовања њиховог ризика, према индикаторима као што су: емисије у медијуме животне средине, сложеност постројења, локација постројења (близина и осетљивост медијума животне средине на емисије), врсте и количине опасних материја на локацији, усаглашеност оператера који управља постројењем са важећом законском регулативом и други фактори који у различитој мери утичу на повећање степена ризика, као што су обим и врста изречени управних и казних мера у претходним инспекцијским надзорима и реаговање надзираног субјекта на изречене управне мере. У постуку одређивања процене ризика наведених постројења користе се одговарајуће Контролне листе и/или Алати за процену ризика, који су јавно доступни на интернет страници: www.ekologija.gov.rs.

Процена ризика и одређивање приоритета у контроли хемикалија и биоцидних производа заснована је на елементима ризика као што је количина и број хемикалија/биоцидних производа стављених у промет на територији РС, као и класификације и намене хемикалије/биоцидног производа који је предмет надзора.

У области заштите природе, за процену ризика код оператера, који се баве прометом заштићених врста дивљих биљака, животиња и гљива, коришћени су елементи ризика: сложеност делатности (сакупљање или сакупљање и промет), обим делатности - сакупљене и прометоване количине заштићених дивљих врста, законитост пословања у последњих пет година, као и ризик утврђен контролном листом; за процену ризика код управљача заштићених подручја коришћени су елементи: категорија заштићеног подручја, обим радова и активности на заштићеном подручју, корисници заштићеног подручја (број корисника и њихове активности на заштићеном подручју), законитост пословања у последњих пет година као и ризик утврђен контролном листом; на процену ризика код држаоца заштићених врста животиња утиче сложеност делатности (да ли држаоц врши узгој и промет заштићеним врстама животиња), услови држања (испуњеност прописаних услова за држање заштићених врста животиња), законитост пословања у претходним годинама као и ризик утврђен контролном листом; док су елементи за процену ризика за инспекцијске надзоре ЗОО вртова: врсте дивљих животиња, сложеност делатности (да ли ЗОО врт врши држање, узгој и промет – увоз-извоз животиња, или само држање животиња), услови држања (испуњеност прописаних услова за држање дивљих животиња у заточеништву), законитост пословања у претходним годинама.

Правилником о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области заштите животне средине („Службени гласник РС”, бр. 45/18 и 59/19), прописују се посебни елементи процене ризика, учесталост вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебни елементи плана инспекцијског надзора у области заштите животне средине.

На основу извршене процене ризика у свакој области животне средине, сачињен је План инспекцијског надзора инспекције за заштиту животне средине за 2024. годину, који ће се спроводити кроз оперативне планове, који су урађени за сваку област појединачно. Листа приоритетних активности инспекције за заштиту животне средине у 2024. години приказана је у Табели 1. овог Плана.

8 Период у коме ће се вршити инспекцијски надзор

Инспекција за заштиту животне средине вршиће инспекцијске надзоре током 2024. године.

Инспекцијски надзори вршиће се радним данима у радно време надзираних субјеката, осим у случајевима хитног поступања инспекције, ради спречавања настанка или отклањања

штетних последица по живот и здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни или животињски свет.

9 Информације о облицима инспекцијског надзора који ће се вршити

Инспектори за заштиту животне средине вршиће теренске и канцеларијске инспекцијске надзоре. Теренски инспекцијски надзори ће се вршити изван службених просторија инспекције, на лицу места, увидом у пословну документацију надзираног субјекта и контролом локације надзираног субјекта и његових објеката, постројења, опреме, уређаја и инсталација у функцији обављања делатности или вршења активности, а канцеларијски надзори ће се вршити у службеним просторијама инспекције, увидом у акте, податке и достављену документацију надзираног субјекта, од значаја за инспекцијски надзор. Који облик надзора ће се спроводити зависиће од конкретне ситуације и сложености предмета, на основу процене поступајућег инспектора, те се унапред не утврђују правила у вези са обликом надзора.

Редовни инспекцијски надзори су планирани у циљу контроле спровођења обавеза из закона и подзаконских аката, као и ради контроле спровођења прописаних мера заштите животне средине за одређену делатност, односно активност надзираних субјеката.

Ванредни инспекцијски надзори вршиће се када је неопходно да се, сагласно делокругу инспекције заштите животне средине, предузму хитне мере ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, имовину, привреду, животну средину, биљни или животињски свет, безбедност; када се после доношења годишњег плана инспекцијског надзора процени да је ризик висок или критичан или промене околности; када такав надзор захтева надзирани субјекат; ради спречавања обављања делатности и вршења активности нерегистрованих субјеката; по захтеву јавног тужиоца; када се поступа по службеној дужности на основу представки правних, физичких лица, удружења грађана, невладиних и других организација; када другостепени орган преко инспекције допуњава поступак или понавља цео поступак или његов део, а нису испуњени услови за допунски инспекцијски надзор.

Ванредни инспекцијски надзори вршиће се и по захтевима надзираних субјекта и/или надлежних органа и исти могу бити утврђујући, када је потребно утврдити испуњеност услова из прописа у области заштите животне средине, након чијих испуњења надзирани субјекат, у складу са посебним законима стиче право за почетак рада, или за обављање одређене делатности или активности, или потврђујући, који се врше када надзирани субјекат поднесе захтев да се потврди законитост и безбедност његовог поступања у вршењу одређеног права, или извршењу одређене обавезе, односно у његовом пословању.

Контролни инспекцијски надзори вршиће се ради контроле извршења управних и других мера, које су предложене или наложене надзираном субјекту у оквиру редовних или ванредних инспекцијских надзора.

Допунски инспекцијски надзори вршиће се по службеној дужности или поводом захтева надзираног субјекта, ради утврђивања чињеница које су од значаја за инспекцијски надзор, а које нису утврђене у редовном, ванредном или контролном инспекцијском надзору, с тим да се може извршити само један допунски инспекцијски надзор, у року који не може бити дужи од 30 дана од окончања редовног, ванредног или контролног инспекцијског надзора.

Мешовити инспекцијски надзори врше се истовремено као редован и ванредан надзор код истог надзираног субјекта, када се предмет редовног и ванредног инспекцијског надзора делимично, или у целости поклапају, или су уско повезани.

10 Подаци о ресурсима инспекције за заштиту животне средине који ће бити опредељени за вршење инспекцијског надзора

Према важећем Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству заштите животне средине, у Сектору за надзор и превентивно деловање у животној средини систематизовано је 86 радних места на пословима републичког инспектора за

заштиту животне средине, на којима је распоређено 56 инспектора, од којих три инспектора, током 2024. године, испуњавају услове за одлазак у пензију.

Републички инспектори за заштиту животне средине распоређени су на 18 локација на територији Републике Србије, са седиштима у: Београду (22), Новом Саду (2), Шапцу (3), Малом Зворнику (1), Ужицу (3), Краљеви (2), Чачку (1), Новом Пазару (1), Крагујевцу (1), Пожаревцу (1), Смедереву (1), Бору (1), Нишу (7), Пироту (3), Лесковцу (1), Врању (4) и Косовској Митровици (1), Баточина (1).

Инспекторима су на располагању службена возила која су стара више година (већина возила старија је од 10 година), као и ИТ опрема за вршење инспекцијских надзора на целој територији Републике Србије. Сви инспектори су доступни на мобилним телефонима и обезбеђена је интернет комуникација.

У 2024. години инспектори за заштиту животне средине учествоваће у похађању обука и другим облицима стручног усавршавања за обављање инспекцијског надзора из области заштите животне средине.

11 Планиране мере и активности превентивног деловања инспекције

Једна од активности инспекције за заштиту животне средине у току 2024. године јесте превентивно деловање које подразумева обављање превентивних инспекцијских надзора и обављање службених саветодавних посета. Инспекција ће вршити превентивно деловање и давати стручну и саветодавну подршку, и на захтев надзираног субјекта у складу са чланом 13. Закона о инспекцијском надзору, у свим областима контроле животне средине.

Превентивно деловање инспекције за заштиту животне средине у 2024. години планирано је и у вршењу заједничких и координисаних акција са инспекцијама за заштиту животне средине, којима су поверени послови инспекцијског надзора.

12 Планиране мере и активности за спречавање обављања делатности и вршења активности нерегистрованих субјеката

Један од главних приоритета Инспекције за заштиту животне средине, кроз све инспекцијске надзоре током 2024. године, јесте даље смањење броја нерегистрованих привредних субјеката. Ови инспекцијски надзори вршиће се у складу са чланом 33. Закона о инспекцијском надзору, и односе се на привредне субјекте за које је инспекција утврдила да:

- нису регистровани у АПР;
- нису прибавили интегрисану дозволу за ново постројење;
- нису прибавили дозволу за стационарни извор загађивања ваздуха;
- нису прибавили дозволу за управљање отпадом (сакупљање, транспорт, складиштење, третман и одлагање);
- стављају биоцидне производе у промет без предходно прибављеног решења о упису биоцидног производа у Привремену листу;
- стављају у промет нарочито опасне хемикалије за које се дозвола издаје, а за које нису претходно исходовали дозволу за обављање делатности промета код надлежног министарства;
- управљач заштићеног подручја не поседује план управљања заштићеним подручјем и/или програм управљања заштићеним подручјем;
- не поседује дозволе надлежног министарства за сакупљање и промет заштићеним дивљим врстама;
- да увозник или извозник заштићених врста не поседује одговарајуће дозволе или друга акта надлежног министарства;
- да узгајивач није прибавио дозволу надлежног министарства или мишљење надлежног завода за узгој заштићених врста;

- откупно место не поседује одлуку привредног субјекта о отварању откупног места на датој локацији или уговор са овлашћеним лицем које врши откуп;
- држаоц не поседује доказ о пореклу за примерак који држи у заточеништву;
- да корисник заштићеног подручја није прибавио решење Министарства заштите животне средине; решење Завода за заштиту природе Србије или Покрајинског завода за заштиту природе о условима заштите природе;
- не поседује решење надлежног органа о сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, односно затеченог стања, или решење да није потребна процена утицаја на животну средину;
- није прибављено решење за коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- да се врши испитивање нивоа зрачења извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса у животној средини без решења надлежног органа;
- да се врши систематско испитивање нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини без решења надлежног органа.

Такође, посредан начин откривања нерегистрованих привредних субјеката вршиће се и кроз координисане инспекцијске надзоре са другим инспекцијским органима и разменом информација.

13 Очекивани обим ванредних инспекцијских надзора у периоду у коме ће се вршити редован инспекцијски надзор са образложењем

Инспектори заштите животне средине ће у 2024. години, поред редовних инспекцијских надзора, обављати и ванредне инспекцијске надзоре. На основу података из претходних година, обим ванредних инспекцијских надзора је различит за сваку област контроле заштите животне средине.

Анализом расположивих података о извршеним инспекцијским надзорима у претходним годинама (броју извршених надзора по представкама грађана и правних лица, захтевима надзираних субјеката за утврђујући или потврђујући инспекцијски надзор и сл.) изведен је очекивани обим ванредних инспекцијских надзора у 2024. години у појединим областима и то у области:

- Спречавања и контроле загађивања животне средине из индустријских објеката и активности: 40% од укупног броја надзора (ванредни инспекцијски надзори који се односе на пријаве грађана на загађење животне средине; надзори по захтевима надзираних субјеката за ванредни утврђујући инспекцијски надзор, који се односе на контролу испуњености услова из прописа у области заштите животне средине за потребе добијања енергетске лиценце, за обављање енергетске делатности; надзори по захтевима других органа и организација)

- Заштита од хемијског удеса: од укупног броја надзора 10%.

- Хемикалије и биоцидни производи: од укупног броја надзора 10%.

- Управљање отпадом: око 90% од укупног броја извршених инспекцијских надзора.

Висок проценат ванредних инспекцијских надзора последица је великог броја захтева надлежног органа за утврђујући надзор надзираних субјеката, у циљу утврђивања испуњености услова са аспекта заштите животне средине за рад постројења ради прибављања дозволе за управљање отпадом, утврђивања испуњености услова са аспекта заштите животне средине за увоз и извоз отпада ради прибављања дозволе за прекогранично кретање отпада, као и захтева надзираних субјеката за потврђујући надзор везано за доделу подстицајних средстава за поновно искоришћење, рециклажу, односно третман отпада као секундарне сировине или за добијање енергије.

- Заштита природе:

➤ У контроли промета заштићених врста 40% од укупног броја надзора у области промета.

➤ У контроли управљача заштићених подручја 30 % од укупног броја надзора заштићених подручја.

- У контроли држаоца заштићених врста 30% од укупног броја надзора држаоца заштићених врста.
- У области контроле ЗОО вртова планира се 30% ванредних инспекцијских надзора од укупног броја надзора контроле ЗОО вртова.
- Заштита земљишта: од укупног броја надзора 10%.
- Заштита од нејонизујућих зрачења: од укупног броја надзора 10%.
- Заштита од буке: од укупног броја надзора 10%.

У Сектору за надзор и превентивно деловање у животној средини ће се обављати и ванредни инспекцијски надзори који се односе на: контролу испуњености услова из прописа у области заштите животне средине код корисника средстава ИПАРД фондова - по захтевима Управе за аграрна плаћања. Ванредни инспекцијски надзори ће се вршити и по захтеву Агенције за заштиту животне средине код надзираних субјеката који нису доставили податке у Национални регистар извора загађивања, као и ванредни инспекцијски надзори по захтевима других надлежних органа - тужилаштва, МУП-а РС и др).

14 Други елементи од значаја за планирање и вршење инспекцијског надзора

Инспектори за заштиту животне средине осим инспекцијских надзора у 2024. години пружаће и стручну помоћ за:

- 1) Преговарачко Поглавље 27. Животне средине и климатске промене;
- 2) Израду нацрта закона и подзаконских аката;
- 3) Радна тела из области заштите животне средине;
- 4) Техничке комисије за издавање сагласности на Извештаје о безбедности и Планове заштите од удеса;
- 5) Рад у радним групама и комисијама Министарства као и других органа, као представници Министарства / Сектора.

Обзиром да су постојећи капацитети инспекције за заштиту животне средине недовољни, за успешно остварење предметног плана и извршење планираних активности, неопходно је повећати капацитет инспекције за заштиту животне средине запошљавањем нових инспектора одговарајуће стручне спреме.

Инспекција за заштиту животне средине водиће Евиденције о инспекцијском надзору и Регистар података о инспекцијском надзору у оквиру јединственог функционалног софтверског решења е-Инспектор сагласно одредбама члана 43. Закона о инспекцијском надзору.

Сви инспектори завршили су обуку за коришћење софтвера е-Инспектор. Донето је и интерно Упутство за поступање са предметима у софтверу еИнспектор.

Коришћењем софтверског решења е-Инспектор, сагласно додељеним привилегијама руководиоцима, доступни су сви подаци везано за покретање и вођење инспекцијског надзора и то: број предмета, надзирани субјект, област надзора, врста и облик инспекцијског надзора, налог за инспекцијски надзор, водећи инспектор, пратећи инспектор, план инспекцијског надзора, статус предмета, поступање инспектора, предузете мере, пријаве, закључивање предмета.

За одржавање и унапређење јединственог функционалног софтверског решења е-Инспектор, неопходно је запослити ИТ стручњака.

Републичка инспекција, Министарства заштите животне средине ће, у 2024 години, сарађивати, са Мрежом Европске уније за спровођење и примену права животне средине-ИМПЕЛ, као пуноправни члан, на размени искустава и знања и имплементацији еколошке легислативе, развијање алата и методологија за њихову примену и усаглашавање стандарда у овој области, са земљама чланицама.

Табела 1 - ПЛАН ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА И АКТИВНОСТИ ИНСПЕКЦИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗА 2024. годину

I КВАРТАЛ	II КВАРТАЛ	III КВАРТАЛ	IV КВАРТАЛ
Инспекцијски надзори постројења за која је издата интегрисана дозвола			
Инспекцијски надзори постојећих постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе			
Инспекцијски надзори у области контроле спровођења прописаних мера заштите животне средине, за пројекте на које је дата сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину, од стране Министарства надлежног за послове заштите животне средине			
Инспекцијски надзор централних постројења за пречишћавање отпадних вода			
Инспекцијски надзори правних лица и предузетника који испуштају отпадне воде у реципијент или систем јавне канализације			
Инспекцијски надзори из области управљања опасним отпадом код произвођача отпада			
Инспекцијски надзори из области загађивања ваздуха од објеката у надлежности републичке инспекције за заштиту животне средине			
Инспекцијски надзори из области емисије буке у животну средину објеката у надлежности републичке инспекције за заштиту животне средине			
Ванредни инспекцијски надзори по захтеву Агенције за заштиту животне средине			
Ванредни инспекцијски надзори који се врше по захтеву Управе за аграрна плаћања сходно Споразуму о сарадњи бр. 401-00-1975/2017-01, код корисника ИПАРД подстицајних средстава као утврђујући или као потврђујући			
Инспекцијски надзори оператера који поседују дозволе за управљање отпадом издате од стране министарства надлежног за послове заштите животне средине			
Инспекцијски надзори здравствених установа које врше складиштење и третман медицинског инфективног отпада			
Ванредни инспекцијски надзори испуњености услова за рад постројења за складиштење и/или третман и/или поновно искоришћење и/или одлагање отпада			
Ванредни инспекцијски надзори испуњености услова за прекогранично кретање отпада			
Ванредни инспекцијски надзори по захтевима оператера, који су конкурисали за доделу подстицајних средстава на основу објављеног Јавног конкурса за доделу подстицајних средстава за поновно искоришћење, рециклажу, односно третман отпада као секундарне сировине или за добијање енергије			
Инспекцијски надзор нерегистрованих субјеката за које се сумња да се баве делатношћу управљања отпадом			
Инспекцијски надзори севесо оператера вишег реда			
Инспекцијски надзори севесо оператера нижег реда			
Ванредни инспекцијски надзори оператера који су се препознали као ново севесо постројење или који су доставили Обавештење о трајном престанку рада севесо постројења			
Ванредни инспекцијски надзори у случају удеса			
Инспекцијски надзори контроле стављања у промет хемикалија, контрола садржаја и достављања безбедносног листа, вођења евиденције о хемикалијама и уписа у Регистар хемикалија			
	Инспекцијски надзори освеживача простора		
		Инспекцијски надзори полимера	
Контрола Уписа биоцидних производа у Привремену листу за достављање техничког досијеа			
Инспекцијски надзори контроле стављања у промет биоцидних производа			
Инспекцијски надзори код управљача заштићених подручја			

Инспекција за заштиту животне средине - План инспекцијског надзора 2024

Инспекцијски надзори код корисника заштићених подручја			
Инспекцијски надзори у предузећима која се баве прометом заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива			
	Инспекцијски надзори контроле сакупљања заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива на откупним местима		
Инспекцијски надзори предузећа, предузетника и физичких лица у складу са издатим CITES дозволама			
Инспекцијски надзори код држаоца заштићених дивљих врста животиња у заточеништву			
	Инспекцијски надзори ЗОО вртова		Инспекцијски надзори ЗОО вртова
Инспекцијски надзори привредних субјеката код којих постоји могућност загађења земљишта или је утврђено загађење земљишта по пријавама, у случају акцидента, као и у случајевима надзора над реализацијом радова на санацији и/или ремедијацији контаминираних земљишта, у складу са решењима о давању сагласности на Пројекте санације и/или ремедијације			
Инспекцијски надзори несанитарних депонија – сметлишта по пројектима санације, затварања и рекултивације несанитарних депонија на које су дате сагласности Министарства и обавеза по питању планова прилагођавања рада постројења			
Инспекцијски надзори извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса који су у надлежности републичке инспекције			
Координација извршавања послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе у циљу уједначавања рада и поступања инспекције према надзираним субјектима			
Заједничке акције са другим инспекцијама и органима * (заједничке акције су дате у прилогу овог плана)			
Акције услед промене околности, које су наступиле након доношења Годишњег плана инспекцијског надзора за 2024. годину.			
Инспекцијски надзори по решењима, дозволама, сагласностима... из области заштите животне средине, издатим од стране министарства надлежног за послове заштите животне средине			
Ванредни инспекцијски надзори који се врше по захтеву надзираног субјекта и/или надлежног органа као утврђујући или потврђујући у складу са посебним законом			
Ванредни инспекцијски надзори који се врше по представци правног или физичког лица или са циљем предузимања хитних мера, или када је процењен ризик висок или критичан			
Превентивно деловање инспектора пружањем стручне и саветодавне подршке надзираном субјекту на лицу места - службене саветодавне посете			
Учествовање инспектора у комисијама и радним групама			
Сарадња са истражним и правосудним органима			
Вођење евиденције о инспекцијским надзорима у ИС е-Инспектор			
Вођење евиденције о поднетим пријавама за привредни преступ, прекршајним и кривичним пријавама			
Вођење евиденције о одлукама надлежних судских органа			
Припрема и израда месечног и Годишњег извештаја о раду			
Учествовање инспектора у едукацијама (тренинзи, семинари, радионице, студијска путовања, обуке...), организованим од стране Националне академије за јавну управу, или кроз тренутне и планиране пројекте и мреже међународне подршке јачања капацитета инспекције за заштиту животне средине			

Табела 2: Предлог заједничких и координисаних акција инспекције за заштиту животне средине са другим инспекцијским органима у 2024

Р.БР	ПРЕДМЕТ ЗАЈЕДНИЧКЕ И КООРДИНИСАНЕ АКЦИЈЕ	УЧЕСНИЦИ	2024. година												
			јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	
1.	Контрола мера из Студија о процени утицаја на животну средину за коју је сагласност издао надлежни орган јединица локалне самоуправе (Заједничка акција)	1. Инспекције за ЗЖС јединица локалне самоуправе 2. Републичка инспекција за ЗЖС													
2.	Контрола мера по Закону о заштити ваздуха код субјеката који су у надлежности локалне инспекције (Заједничка акција)	1. Инспекције за ЗЖС јединица локалне самоуправе 2. Републичка инспекција за ЗЖС													
3.	Контрола мера по Закону о заштити земљишта код субјеката који су у надлежности Покрајинске инспекције (Заједничка акција)	1. Инспекције за ЗЖС Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине 2. Републичка инспекција за ЗЖС													